

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

FAKULTA LESNICKÁ A DŘEVAŘSKÁ

Katedra hospodářské úpravy lesa

Lesní hospodářská osnova obce Horní Blatná

Bakalářská práce

Autor práce: Kateřina Dáňová

Vedoucí práce: Ing. Lubomír Šálek, Ph.D.

2018

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Autorka práce: Kateřina Dáňová
Studijní program: Lesnictví
Obor: Hospodářská a správní služba v lesním hospodářství

Vedoucí práce: Ing. Lubomír Šálek, Ph.D.
Garantující pracoviště: Katedra hospodářské úpravy lesů
Jazyk práce: Čeština

Název práce: **Lesní hospodářská osnova obce Horní Blatná**

Název anglicky: **Forest management guideline for the village Horní Blatná**

Cíle práce: Cílem práce je vytvořit separátní lesní hospodářskou osnovu pro obec Horní Blatná, kde doposud její lesy byly zahrnuty do státních lesů pod režimem lesních hospodářských plánů.

Metodika: Zjištění přírodních podmínek v dané lokalitě a identifikace obecních lesů v terénu. Na základě skupin lesních typů a funkčního zařazení navržení kategorizace lesů. Popis jednotlivých porostních skupin a návrh hospodářských opatření na následující decennium.

Doporučený rozsah práce: 40 stran včetně grafů, tabulek a obrázků

Klíčová slova: LHO, Horní Blatná, horské lesy, diferenciacie hospodaření, kategorizace lesů

Doporučené zdroje informací:

1. Lesní hospodářský plán zájmového území
2. Lesní zákon 289/1995 Sb. a vyhlášky 83/96 Sb., 84/96 Sb.
3. Oblastní plán rozvoje lesů příslušné PLO
4. Plíva K. (2000): Trvale udržitelné obhospodařování lesů podle souborů lesních typů. ÚHÚL, Brandýs nad Labem.
5. Simon J, Vacek S. (2008): Výkladový slovník hospodářské úpravy lesů. MZLU, Brno, 126.
6. Šmelko Š. (2000): Dendrometria. Technická universita, Zvolen, 399.

Předběžný termín obhajoby: 2017/18 LS - FLD

Elektronicky schváleno: 21. 11. 2017
Ing. Peter Surový, PhD.
Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno: 10. 2. 2018
prof. Ing. Marek Turčáni, PhD.
Děkan

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma Lesní hospodářská osnova obce Horní Blatná vypracovala samostatně pod vedením Ing. Lubomíra Šálka, Ph.D. a použila jen prameny, které uvádím v seznamu použitých zdrojů.

Jsem si vědoma, že zveřejněním diplomové práce souhlasím s jejím zveřejněním dle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách v platném znění, a to bez ohledu na výsledek její obhajoby.

V Praze dne

Kateřina Dáňová

Poděkování

Tímto bych chtěla poděkovat vedoucímu své bakalářské práce Ing. Lubomíru Šálkovi za vedení, odbornou pomoc a cenné rady při zpracování této práce. Také musím poděkovat své rodině a přátelům za jejich velkou podporu při studiu.

Abstrakt

Tato práce se zabývá tvorbou lesní hospodářské osnovy v majetku města Horní Blatná. Lesní hospodářské osnovy nejsou nedílnou součástí hospodářské úpravy lesa a vytvářejí se pro majetky menší než 50 ha. Bohužel ne vždy se věnuje stejná péče LHO jako lesním hospodářským plánům zejména v oblasti popisu porostu a zjišťování zásob. Nově vytvořená LHO se liší od bývalé LHO právě v celkové zásobě porostů a tento rozdíl činí 908 m³ bez kůry (96 m³/ha) ve prospěch nové LHO. Zásoby porostu byly zjišťovány nejen pouhým odhadem s pomocí taxačních tabulek, ale u všech předmýtních a mýtních porostů starších 50let byly zásoby zjišťovány pomocí zkrácené relaskopické metody. Na základě přírodních podmínek a funkčního potencionálu byla dále provedené rekatégorizace lesa a nová LHO obsahuje nejen les hospodářský, ale také les zvláštního určení a les ochranný.

Klíčová slova

Lesní hospodářská osnova, zásoba, relaskopování, kategorie lesa

Abstract

This bachelor thesis deals with creation of a forest management guideline (FMG) on the forest real estate owned by the town Horní Blatná. The FMG are integral part of forest management planning and they are created for the forest real estate less than 50 hectares. Unfortunately The same care like for the forest management plans is not devoted for forest management guidelines, mainly in the area of stand description and determination of stock volume. Newly created FMG is different from the old one just in whole stock volume and the difference is 908 m³ without bark (96 m³/ha) in favor of the new FMG. The stock volume was determined not only by assessment using yield tables but the stock volume of prematured and matured stands older than 50 years was determined using the shortened angle counting method. Based on natural conditions and potential of functions the recategorization was carried out and the new FMG includes not only commercial forests but also forest of special purposes and protection forest.

Key Words

Forest management guidelines, stock volume, angle counting method, forest category.

Obsah

ABSTRAKT	4
1. ÚVOD	7
2 SEZNÁMENÍ S POJMY	9
2.1 PÁSMO OHROŽENÍ IMISEMI	9
2.2 SOUBOR LESNÍCH TYPŮ	9
2.3 OBNOVA LESA	9
2.4 LHC	9
2.5 ETÁŽ POROSTNÍ	10
2.6 ZAKMENĚNÍ	10
3. PŘÍRODNÍ PODMÍNKY	11
3.1 CHARAKTERISTIKA PŘÍRODNÍ LESNÍ OBLASTI KRUŠNÉ HORY	11
3.2 GEOLOGICKÉ POMĚRY	11
3.3 GEOMORFOLOGICKÉ POMĚRY	12
3.4 HYDROLOGICKÉ POMĚRY	12
3.5 KLIMATICKÉ POMĚRY	13
3.6 PEDOLOGICKÉ POMĚRY	14
3.7 LESNÍ VEGETAČNÍ STUPNĚ	14
3.8 SOUBOR LESNÍCH TYPŮ	15
3.9 TYPOLOGIE	16
3.10. ŠKODLIVÍ ČINITELE	18
4. POLOHA	20
6. KATEGORIE LESA	26
7. METODIKA	28
8. VÝSLEDKY A VYHODNOCENÍ	30
9. NÁVRH HOSPODAŘENÍ	44
9.1 LES OCHRANNÝ	44
9.2 KATEGORIE LESA ZVLÁŠTNÍHO URČENÍ	45
9.3 LES HOSPODÁŘSKÝ	46
11. ZÁVĚR	48
12. POUŽITÁ LITERATURA	49

1. Úvod

V porovnání s ostatními odvětvími má lesní hospodářství jednu velikou nevýhodu. Touto nevýhodou je dlouhá produkční doba, která v průměru v české republice činí 114 let (MZe, 2016). Je tedy nutné kontinuálně udržovat cíl hospodaření, který přesahuje práci jedné generace. Z toho důvodu bylo nutné vytvořit určitý nástroj, který by nejen tento nedostatek překonával, ale umožnil i určitý výhled do budoucna v rámci požadavků na lesy kladené. Tímto nástrojem je lesní hospodářské plánování, které se v současné době dělí na tři skupiny. Nejprve jsou to oblastní plány rozvoje lesů (OPRL), které pokrývají všechny přírodní lesní oblasti (PLO). Dále jsou to lesní hospodářské plány (LHP), které jsou povinné pro všechny majetky o výměře nad 50ha. V neposlední řadě se jedná o lesní hospodářské osnovy (LHO), které se vytvářejí pro majetky o výměře menší než 50ha.

Podle zákona 289/1995 Sb. (Lesní zákon) se LHO vytvářejí pro všechny majitele drobných lesů, ale tito majitelé nemají povinnost dle LHO hospodařit, pokud si ji nepřevzou. V případě, že si majitel svoje LHO nepřevzme, musí žádat o schválení každé těžby orgán státní správy lesů (SSL), pokud tato těžba překročí mez 3m³ na ha za rok. Pokud se majitel rozhodne osnovu převzít od orgánu SSL, která porizuje LHO, má právo podle ní hospodařit.

Vzhledem k tomu, že obecní majetky jsou majetky veřejné, u kterých by mělo být pravidlem řádné hospodaření. Je obecně doporučováno, aby si obce své LHO vyzvedávaly a podle nich hospodařily. Samozřejmě za podmínky, že LHO jsou řádně zpracovány a nejen že odpovídají skutečnému stavu lesa, ale že naplňují do určité míry představu vlastníka o hospodaření a zároveň všechny funkce lesa, které společnost na ně klade. Na rozdíl od LHP nejsou LHO přímo nástrojem vlastníka, nicméně můžeme říci, že jsou nástrojem vlastníka stejně jako nástrojem SSL. Ačkoliv to není přímo povinnost, vlastník by měl projevit zájem o zpracování LHO, včetně vyjádření svého přání, a to prostřednictvím svého odborného lesního hospodářství (OLH). I když LHO nejsou schvalovány, tedy neprobíhá schvalovací řízení, má stát povinnost kontrolovat tvorbu LHO, už z toho prostého faktu, že stát prostřednictvím orgánu SSL osnovy zadává a jejich tvorbu platí. Bohužel se někdy

setkáváme s případy, že zpracované LHO neodpovídají stavu lesa a nezohledňují ani zájmy vlastníka ani zájmy společnosti (Šálek, ústně).

Legislativně je tvorba LHO řešena ve vyhlášce MZe č. 84/1996 Sb. a některé aspekty na základě jiných zákonných norem, Lesního zákona či zákona o ochraně přírody a krajiny. Zpracovateli LHO jsou privátní subjekty (taxační kanceláře), jedná se o licencovanou činnost taxační kancelář, případně fyzická osoba musí být autorizována pro tvorbu LHO a LHP.

Tato práce se zabývá tvorbou LHO pro obec Horní Blatná (HB) a cílem práce bylo porovnat stávající LHO s novým popisem porostů a plánem hospodářských opatření u jednotlivých porostních skupin a s cílem dosažení všech funkcí lesa v daných podmínkách včetně funkce dřevoprodukční. Lesní majetek obce HB je výrazně roztržštěn, jedná se buď o drobné lesíky mezi pastvinami a loukami, případně okraje lesů či malé enklávy uprostřed rozsáhlých lesů jiného vlastníka. Pro objektivní zjištění zásob bylo využito i zkráceného relaskopického měření, zejména kvůli zjištění zakmenění. Jelikož je držba velmi roztržštěna a celkově majetek nedosahuje ani výměry 10ha, nedá se předpokládat výrazný přínos pro město HB. Na druhé straně z hlediska přírodních poměrů a využití lesů bude vhodné navrhnout i změnu kategorizace a uplatnit veškeré tři kategorie lesa a to les hospodářský, les ochranný i les zvláštního určení.

2 Seznámení s pojmy

2.1 Pásmo ohrožené imisemi

Prostorové vymezení těch částí lesů, které mají obdobnou dynamikou zhoršování zdravotního stavu lesních porostů charakterizované stupněm poškození těchto porostů imisemi. Stupeň poškození lesního porostu je určen podílem středně a silně poškozených stromů z celkového počtu stromů v lesním porostu (Poleno, Vacek, 2007).

2.2 Soubor lesních typů

Hlavní jednotka typologického systému. V ekologické síti je vymezen lesními vegetačními stupni (1 – 9) a edafickými kategoriemi (A – Z). Základní charakteristiku zonálních souborů lesních typů je většinou možno odvodit z charakteristiky odpovídajícího lesního vegetačního stupně a z charakteristiky dané ekologické řady a edafické kategorie (Simon, 2008).

2.3 Obnova lesa

Proces nahrazování stávajícího porostu novým pokolením lesních dřevin. Rozlišují se dvě základní formy obnovy:

- Obnova přirozená – vzniká za cílevědomého využití reprodukčních schopností mateřského porostu opadem semen nebo výmladností.
- Obnova umělá – vzniká založením nového porostu sadbou, příp. sítí.
- Souběžná přirozená a umělá obnova na stejné obnovované ploše se nazývá obnova kombinovaná.

Podle prostorového uspořádání obnovy se vylisují tři základní techniky obnovních postupů obnova clonná, obnova holosečná, obnova okrajová nebo-li násečná (Simon, 2008).

2.4 LHC

Lesní hospodářský celek je rámcem pro vypracování lesního hospodářského plánu, tedy nejvyšší plánovací jednotkou prostorového rozdělení lesa. Je vymezován na základě vlastnických hranic středních až větších majitelů lesa, případně sdružení drobných majitelů lesa, s respektováním obdobných přírodních, produkčních a tedy přeneseně hospodářských podmínek (Simon, 2008).

2.5 Etáž porostní

je jedním ze tří znaků vertikální porostní výstavby a znamená uspořádání stromů do jednoho nebo více dílčích souborů, které mají výrazný vzájemný výškový odstup. V mírném pásu může mít les až čtyři, v tropickém lese i šest etáží, které překrývají nebo prostupují porostní vrstvy. Etážovitost je způsobena buď nestejnověkostí nebo rozdílnou růstovou dynamikou dřevin ve smíšeném porostu nebo rozdílným původem etáží (sdružený les) (Simon, 2008).

2.6 Zakmenění

ukazatel stupně využití růstového prostředí porostu. Vypočítá se jako poměr skutečné výčetní základny porostu a výčetní základny tabulkové. Lze jej vypočítat také jako poměr skutečné a tabulkové porostní zásoby (Simon, 2008).

3. Přírodní podmínky

3.1 Charakteristika přírodní lesní oblasti Krušné Hory

Přírodní lesní oblast krušné hora se rozkládá na ploše 180015 ha s lesnatostí 63% a porostní plochou 121944 ha. Tvoří souvislou přírodní lesní oblast protáhlého tvaru v severozápadních Čechách při státní hranici se Spolkovou republikou Německo. Jako část Krušné hory východ, je vylišena část severovýchodně od Klínovce, která byla v minulosti významněji postižena imisní kalamitou, kalamitní plochy byly zalesňovány převážně porosty náhradních dřevin (smrk, bříza) a často zde byla používána celoplošná přípravy půdy dozerem. (OPRL, 1999)

3.2 Geologické poměry

Krušné hory jsou typické kerným pohořím. Původně zarovnaný povrch byl v důsledku saxonského vrásnění na rozhraní oligocénu a miocénu vyzdvižen podél ZJZ – VSV orientovaného krušnohorského zlomového pásma a v místech příkopových propadlin vznikly v miocénu hnědouhelné pánve. Podél vnitřních zlomů bylo území Krušných hor rozčleněno na menší kry, které byly nerovnoměrně vyzdviženy.

Krušné hory jsou budovány převážně krystalickými břidlicemi a žulovými tělesy. Krušnohorská soustava zahrnuje vedle vlastních Krušných hor i Smrčiny, nevýrazně navazující v porostu zlomové linie u Lubů (Zoubek 1963). Biotitické a dvojslídne pararuly s kolísavým zastoupením křemene, živců, muskovitu a biotitu jen s výjimečným výskytem vložkových hornin dominují v nejvýchodnější části oblasti.

Skupina přísečnická je dále členěna na měděnecké a metadrobové souvrství na omezeném porostu mezi Vejprty, Halží, Chomutovem, Křímovem, Horou sv. Šebestiána a Černým potokem. Střídají se zde často v úzkých pruzích křemenem a živci bohaté pararuly s dvojslídnyými pararulami, dvojslídnyými svory i granáticko-muskovitickými pararulami či svory. (OPRL, 1999)

3.3 Geomorfologické poměry

Krušné hory tvoří protáhlou oblast, ve směru SV-JZ 130 km dlouhou a na české straně jen 6-19 km širokou. Jsou tvořeny zvlněnými náhorními plošinami ukloněnými k SZ, převážně mezi 700 – 1000 m.n.m. a příkrým zlomovým svahem orientovaným k JV do podkrušnohorských pánví. Zlomový pás je rozčleněn vesměs výrazně zahloubenými vodními toky. Pata tohoto svahu leží v nadmořské výšce 300 – 350 m proti Mostecké pánvi, pata krušnohorského zlomového svahu v západní části je založena výše (kolem 450 – 520 m).(OPRL, 1999)

DEMEK (1965) rozděluje Krušné hory v rámci České vysočiny do tří částí (jihozápad, střední a severovýchodní) odlišných utvářením reliéfu a nadmořskou výškou.

Ve vztahu k imisním škodám je vhodné v oblast rozdělit na náhorní plošinu s mírným terénem a členitý zlomový svah. Ve směru SV – JZ se pak rozdílně projevuje část východně od Klínovce přimykající se k Mostecké pánvi a západní část, která je od Mostecké pánve oddělena nejvyšší částí Krušných hor (Klínovec 1243 m) a mimo území Krušných hor mohutným masivem Doupovských hor přesahujících v nejvyšších polohách 900 m.n.n. Plošný poměr mezi zlomovým svahem a náhorní plošinou je v JZ části 55% : 45%, zatím co v SV části je tento poměr opačný ve prospěch náhorní plošiny – 40% : 60% (OPRL, 1999).

3.4 Hydrologické poměry

Krušné hory spolu se Smrčínami jsou významným rozvodím mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německou. Převážně krátké horní toky četných vodotečí odvádějí vodu do LO podkrušnohorské pánve a SRN a jsou významným geomorfologickým faktorem. Intenzivní erosi činnosti v silně svažitém terénu vytvářejí hluboké úzké terénní zářezy a výrazně modelují a rozčleňují území oblasti.

Nízká kontaminace vod v bohatě zalesněném terénu při výrazném omezení zemědělské, průmyslové i důlní činnosti dává předpoklady pro vodárenské využívání toků i lokálních pramenišť. Tak zde vznikla vodárenská vodní díla Horka na Libockém potoce, Myslivny na Černé, Fláje, Přisečnice, další jsou plánována a některé nádrže průmyslové vody využívány i k produkci pitné vody.

Díky vysokému spádu a trvalé vodnatosti byly toky často využívány jako zdroje energie k pohonu strojů v drobných provozovnách (pily, mlýny, papírny). Řada starých náhonů je v poslední době využívána pro malé vodní elektrárny.

Nařízení vlády č.10/1979 Sb., je vyhlášena Chráněná oblast přirozené akumulace vod Krušné hory. V nejvýhodnější části PLO 1 je shodně s hranicí CHKO Labské pískovce vyhlášena vyhláškou č. 85/1981 Sb., Chráněná oblast přirozené akumulace vod (CHOPAV) Severočeská křídla (OPRL, 1999).

3.5 Klimatické poměry

QUITT (1975) vylisuje v obvodu Krušných hor chladné oblasti CH4, CH6, CH7 a mírně teplé oblasti MT2, MT3, MT4, MT7 a ve Smrčinách i MT5. Oblast CH4 odpovídá zhruba 8. lesnímu vegetačnímu stupni, oblast CH6 přibližně 7. a 6. Lesnímu vegetačnímu stupni, CH7, MT5 a MT3 5. a 6. Lesnímu vegetačnímu stupni a oblast MT4 přibližně odpovídá 3. (až 5.) lesnímu vegetačnímu stupni.

Podle „Atlasu podnebí ČSR (1958)“ náleží PLO 01 Krušné hory do klimatické oblasti:

B – mírně teplé oblasti s následujícími okrsky:

B3 – mírně teplý, mírně vlhký, s mírnou zimou, pahorkatinou

B5 – mírně teplý, mírně vlhký, vrchovinový

B8 – mírně teplý, vlhký, vrchovinový

C – chladné oblasti s následujícími okrsky:

C1 – mírně chladný

C2 – chladný, horský

Náhorní plošina krušných hor je hodnocena jako mírně chladný okrsek (C1), oblast Klínovce jako chladný, horský okrsek (C2), navazující svah a Smrčiny jako mírně teplý, vlhký, vrchovinový okrsek (B8) a nižší partie Krušnohorského svahu, v jihozápadní části Jindřichovická plošina, ve střední části svah severně a západně od Chomutova a východní okraj oblasti jako mírně teplý, mírně vlhký, vrchovinový okrsek (B5). Polohy pod 500 m.n.m na přechodu do pánví jsou charakterizovány jako mírně, mírně vlhký, s mírnou zimou, pahorkatinou okrsek (B3) (Atlas podnebí ČSR, 1958).

Rychlá kolonizace doprovázející důlní činnost, zemědělské využívání náhorních plošin a zejména intenzivní důlní, průmyslová a energetická činnost

v navazujících oblastech nutně ovlivňují i klimatické procesy a jevy jako jsou například imise chemické i prašné, rozsáhlé odlesnění hřebenových partií, zvýšení frekvence mlh, změnu chemismu srážek, směny směru a rychlosti větrů.

Průměrné teploty v PLO 01 Krušné hory se pohybují $-5\text{ }^{\circ}\text{C}$ do $17\text{ }^{\circ}\text{C}$. Tyto hodnoty byly naměřeny na čtyřech krušnohorských klimatických stanicích, Málkov 367 m.n.m., Vejprty 780 m.n.m., Přísečnice 790 m.n.m., Klínovec 1244 m.n.m.. Průměrné roční srážky prakticky neklesají pod 700 mm v létě pod 400mm. Délka vegetační doby nepřekračuje 140 dní a podle hodnot dešťového faktor je oblast velmi vlhká, je pomístně humidní až semihumidní s půdotvorným procesem podzolovým.

Teplotní gradient se uvádí pro Krušné hory $0,56\text{ }^{\circ}\text{C}$ na 100m, to je pokles o $1\text{ }^{\circ}\text{C}$ na 178,5 m. (SAMEK, 1960). Znamená to, že isoterma $7\text{ }^{\circ}\text{C}$ leží přibližně ve 460 m.n.m. (OPRL, 1999).

3.6 Pedologické poměry

Jsou výsledkem působení klimatických činitelů (recentních, historických a prehistorických) na geologické podloží v závislosti na konfiguraci terénu a v této lesní oblasti i na činnosti člověka (přímé i nepřímé). V lesní oblasti Krušné hory se na lesní půdě vyskytují následující půdní typy – Litozem, Ranker, Luvizem, Kambizem, Podzol, Kryptopodzol, Pseudogleje, Gleje, Organozem, Fluvizem, Antrozem.

Vzhledem k petrografickému složení a často až extrémním klimatickým podmínkám zcela převládají půdy chudší, slabě zásobené živinami a značně kyselé. Vliv přirozených podmínek byl ještě umocněn v posledním období antropickými vlivy – odlesnění, změna druhové skladby produkce toxických polutantů v tuhé i plynné formě.

Z půdních druhů převládají půdy písčitohlinité a hlinitopísčité (v závislosti na půdotvorném substrátu). Jen výjimečně se vyskytují půdy písčité či jílovité (OPRL, 1999).

3.7 Lesní vegetační stupně

Klimatické lesní vegetační stupně (dále jen stupně, Lvs) vyjadřují vztahy mezi klimatem a biocenózou, v níž vedle kombinace druhů je rozhodující složení přirozené dřevinné složky, především zastoupení klimaxových dřevin dubu zimního, buku, smrku a kleče, případně jedle a borovice. Klimaticky podmíněná vegetační

stupňovitost není jen výrazem makroklimatu, ale je v tomto případě podmíněna většinou mezoklimatem, to je výsledným účinkem klimatu a polohy za spolupůsobením některých dalších faktorů (živiny, vlhká půda). Vzhledem k tomu tvoří jednotlivé lesní vegetační stupně často mozaikovitě uspořádání.

Slovní označení vegetačních stupňů vyjadřuje kompetiční vztahy mezi hlavními dřevinami (dub, buk, jedle, smrk, kleč, borovice, eventuálně další pro specifické podmínky prostředí) v současném stupni vývoje přirozených geobiocenóz. Pro označení stupně je rozhodující skladba souborů živné řady s vyšší heterogenitou fytocekoz a přímější závislostí na klimatických faktorech – v ostatních řádech dochází ke zkreslení vlivem dalších faktorů (vodní režim půd, kyselost, trofnost, reliéf terénu, antropické vlivy).

Geografické stupně zastoupené v oblasti:

1. Kolinní a suprakolinní (pahorkatinný) – 2. a 3. Lvs – smíšené listnaté lesy (DB,BK,LP,JV)
2. Submontánní (podhorský) – 4. Lvs – optimum bukových lesů
3. Montánní (horský) – 5. a 6. Lvs – smíšený les smrku, jedle a buku
4. Supramontánní – 7. (a 8.) Lvs – převážně smrkové lesy (buk místy v podúrovni)
5. Subalpínský – (8.) a 9. Lvs – horské smrčiny a kleč (s jeřábem) pod horní hranicí lesa. Vliv specifických přírodních podmínek způsobuje, že zonalita má místní nepravidelnost (OPRL, 1999).

3.8 Soubor lesních typů

Soubor lesních typů (SLT) je vyšší typologickou jednotkou, která spojuje lesní typy podle ekologické příbuznosti vyjádřené hospodářsky významnými vlastnostmi stanoviště. Dominantní postavení kyselé řady i kategorie i významný podíl řad ovlivněných vodou – oglejené, podmáčené a zejména rašelinné. Velikost podílů lvs je ovlivněn právě zastoupením stanovišť ovlivněných vodou – posun do vyšších lvs. Plochy upravené buldozerovou přípravou půdy jsou typologicky řazeny do lesních typů před touto úpravou, přestože tento zásah výrazně ovlivnil půdní profil i další charakteristiky a vlastnosti stanoviště. Jejich lokalizace obsahuje samostatná digitální vrstva. Centrum jejich rozšíření je situováno na náhorní plošiny východní části oblasti.

V imisních pásmech A a B předpokládáme ve zvýšené míře degradaci stanoviště okyselením půd a v důsledku velkoplošného odlesnění urychlenou mineralizaci humusu i nepříznivé změny mezoklimatu. V severočeské části jsou proto vylišena degradační stádia lesních typů, v typologických mapách označená indexem „i“. Jsou vymezená linií mezi pásmem B a C, v 7., 8. a převážné části 6. Lvs. (OPRL, 1999).

3.9 Typologie

7P - Kyselá jedlová smrčina

7 –Bukosmrkový lesní vegetační stupeň

Zastoupen ve 4,3% na naší ploše. Nachází se ve výškovém rozmezí od 950 až 1200m. n. m. a tím se stává typickým stupněm vyšších horských poloh. V těchto místech je průměrná roční teplota 4,5 C a průměrný roční úhrn srážek v rozmezí zhruba 1050 – 1200 mm. Chudé, až středně bohaté a střídavě zamokřující půdy. Dominantní dřevinou v porostní směsi je smrk, vedle buku a ustupující jedle. Vlivem drsného horského klimatu je vitalita všech dřevin oslabena a ostatní dřeviny se dostávají často do podúrovně pod smrk.

P – kategorie oglejená kyselá

Je základní kategorií oglejené řady. Převažujícím půdním typem je pseudoglej modální, nebo pseudoglej districký méně častá je kambizem oglejená, ve vyšších polohách i stagnoglej. Humusovou formou je moder morový nebo mor. Bonita dřevin je průměrná až mírně nadprůměrná. Zejména smrkové porosty jsou labilní a jsou ohroženy větrem a sněhem. (Pěstování lesů II. Poleno, Vacek)

7P - Tento soubor lesních typů je převážně rozšířen v horských polohách a vrchovinách. Někdy se však objevuje i v pánvích a inverzních polohách, plošinách, bázích mírných svahů a v úpadlinách. Půda je hluboká jílovito-písčité až jílovito-hlinitá, tudíž těžko propustná kvůli čemuž střídavě až trvale zamokřená a zrašelinělá.

Základní LT jsou třtinové, třtinové s rašeliníkem a skeletové.

Ekologické funkce jsou desukční tedy odčerpání nadbytečné půdní vody, mezoklimatické v mrazových polohách a srážkotvorné.

7R - Kyselá rašelinná smrčina

7 – Bukosmrkový lesní vegetační stupeň

Zastoupen ve 4,3% na naší ploše. Nachází se ve výškovém rozmezí od 950 až 1200m. n. m. a tím se stává typickým stupněm vyšších horských poloh. V těchto místech je průměrná roční teplota 4,5 C a průměrný roční úhrn srážek v rozmezí zhruba 1050 – 1200 mm. Chudé, až středně bohaté a střídavě zamokřující půdy. Dominantní dřevinou v porostní směsi je smrk, vedle buku a ustupující jedle. Vlivem drsného horského klimatu je vitalita všech dřevin oslabena a ostatní dřeviny se dostávají často do podúrovně pod smrk.

R – kategorie rašelinná

Je natolik vyhraněná, že má charakter samostatné ekologické řady. Základním předpokladem je minimálně 50 cm organické vrstvy. Půdním typem je na úrodnějších přechodových rašeliništích organozem mesická, na chudších stanovištích organozem fibrická. Organogenní sedimenty mohou tvořit až několik metrů mocná ložiska, která většinou vznikají na výstupních pramenech. Bonita dřevin je značně proměnlivá v závislosti na stupni rozkladu a mocnosti organické hmoty a na klimatických poměrech. Na dobře rozložených rašelinách je silně nadprůměrná, na nerozložených rašelinách silně podprůměrná. Chudá rašeliniště (0R, 8R a 9R) se řadí k ochranným lesům. Ekologické funkce lesa obecně naprosto převažují nad funkcí dřevoprodukční. (Poleno, Vacek, 2007).

7R - Tento soubor lesních typů je na 0,2% naší plochy a je rozšířen především v poklesech v náhorních plošinách, plochých úžlabinách v horských polohách, občas i ve vrchovinách. Půda je zde oligotrofní přechodná až vrchovištní rašelina.

Základním LT je třtinový, borůvkový, rašeliníkový a bezkolencový.

Ekologická funkce je desukční – trvalá, mezoklimatická v mrazových polohách, srážkotvorná a ochranná.

Foto 1: Flora na 7R (autorské foto, foceno: září 2017)

3.10. Škodliví činitelé

Zvěř

V Krušných horách přetrvává nevyvážený stav uvnitř lesního ekosystému ve prospěch jeho živočišné složky – zvěře. Zejména u jelena lesního je stále zřetelný jeho negativní vliv na les. To je podstatné v případech, kdy se uvažuje o změně lesnického hospodaření, konkrétně o možnosti přeměn dosavadních porostů náhradních dřevin (PND) za porosty cílové, při vědomí významných změn prostředí (imise) i aktuálním stavu PND (odumírání břízy) (Sloup 2008).

Doporučujeme zvýšit podíl ochrany proti škodám loupáním a ohryzem. V oblasti je poměrně nízký podíl této činnosti. Z podkladů LČR za rok 2005 jsou z celkových přímých nákladů na ochranu proti škodám zvěří věnována ochraně proti loupání a ohryzu jen necelá dvě procenta (Sloup 2008).

Imise

V 80. letech tohoto století bylo popsáno tzv. novodobé poškození lesů, které se projevovalo žloutnutím a předčasným opadem jehličí zejména smrkových porostů. Významně se projevilo v německých smrčinách (Fichtelgebirge) ale i v dalších

oblastech západní Evropy. Obdobné příznaky bylo tehdy možno pozorovat i na jednotlivých stromech v sousedícím západním Krušnohoří. Za příčinu barevných změn bylo určeno narušení rovnováhy výživy porostů. Dlouhodobé působení imisí a kyselá depozice vyvolaly v půdě degradační procesy, které jsou spojeny s výrazným až extrémním okyselením svrchních vrstev půdního profilu a vymýváním živin - bazických prvků - Mg, Ca, K - ze sorpčního komplexu. Na jaře 1999 došlo k projevům obdobného poškození v oblasti západního Krušnohoří (LS Horní Blatná a Kraslice). Došlo zde k výrazným barevným změnám - žloutnutí starších ročníků jehličí a následnému hnědnutí, usychání a opadávání jehlic na ploše zhruba 6000 ha (Lomský a kol. 2000).

Acidifikace půd, jakou je odvápnění a podzolizace, je přirozený proces, který se vstupem kyselé antropické depozice H^+ urychluje. Svědectví o ohrožení lesních ekosystémů v Evropě způsobené změnami chemismu půd kořenové zóny, projevující se snížením hodnot pH a obsahu bází, zvýšením obsahu toxických forem hliníku a narušením bilance v dostupnosti živin (Ca, Mg, K) v důsledku sorpce Al a amonných iontů, podala již řada autorů. Podobné výsledky projevů acidifikace s ovlivněním chemismu povrchových vod v experimentálních malých povodích byly prezentovány rovněž českými autory. Vznik vodíkového iontu definuje Brönstedova teorie kyselin, která říká, že kyseliny jsou látky, které mohou uvolňovat proton - vodíkový iont. Tvorba protonů z depozicí SO_2 , NO, NO_2 , SO_4^{2-} , O_3 - v lesním ekosystému byla na základě experimentálních měření lyzimetrických a gravimetrických vod potvrzena. Tyto procesy probíhají jak v "suchých", tak v "mokrých" podmínkách (při výskytu atmosférických srážek)(Hadaš 2002).

4. Poloha

Krušné hory jsou pohoří podél česko-německé hranice na severozápadě České republiky a sousedící se Saskem z německé strany. Hory se táhnou 130 km daleko s šířkou 40- ti km.

V těchto horách se nachází městečko Horní Blatná v okrese Karlových Varů, od kterých je vzdálená necelých 30 km. Samotný les Horní Blatné, na kterém zakládám svou bakalářskou práci, se nachází v blízkém okolí. Je roztroušen do několika menších částí s celkovou plochou 9,12 ha.

5. Historie

Jelikož na průběh lesa v čase, měly již od středověku velký vliv místní dolové těžby, musíme se tedy zabývat i místní historií.

Systematické osídlování hor, spojené s odlesňováním a zakládáním trvalých osad, začíná už ve 12. století. Do území přicházejí na pozvání českých panovníků především prospektoři a kolonisté ze Saska, kteří zakládají vysoce ziskové rudné doly a rýžoviště. Nejvýznamnější zde byla těžba rud cínu a stříbra, těžily se ale i další kovy – olovo, měď, železná ruda (Melichar 2009).

Ve 14. století pak nastala druhá osidlovací vlna, která vyvrcholila až koncem století šestnáctého. Právě v 16. století vzniká celá řada zdejších obcí, např. Jáchymov či Boží Dar. Osídlování tohoto území bylo úzce spjato s těžbou cínu a důlní činností, jejichž počátky se zde datují do konce 15. století.

Sama Horní Blatná byla založena roku 1532, kdy saský kurfiřt Jan Bedřich koupil toto území od pánů z Tetova a podal příkaz k vyměření a založení nového horního města Blatná. Obec tedy nevznikla samovolně, ale čistě účelově. Po vydání příkazu Janem Bedřichem byla do půdorysu zakreslena pravidelná uliční síť a 199 stavebních parcel, začaly se stavět první hutě, určilo se místo pro výstavbu kostela, školy, radnice a špitálu. Prvními osadníky nové obce byli horníci ze Schneebergu.

Hned v roce 1533 byl jmenován první blatenský purkmistr, byl jím Albrecht Weidemann. Současně byla vytvořena městská správa a další úřady. Ve stejném roce na Blatenském vrchu vznikl tzv. Kyzový důl. Roku 1534 kurfiřt Johann Friedrich

městečku propůjčil horní řád. Rok 1535 byl pro Horní blatnou velice významným - tehdy jí byl vydán vlastní kurfiřtský horní řád a zároveň od panovníka získala řadu privilegií - výroční a týdenní trh, právo várečné, právo provozovat pekařství a řeznictví apod..Dne 17. 6. 1538 pak byla Horní Blatné panovníkem povolena výstavba kostela, školy a špitálu.

V roce 1540 byla zahájena výstavba vodního kanálu - Blatenského příkopu, vedoucího z místa cca 2 km západně od Božího Daru přes Myslivny, Rýžovnu, Bludnou do Horní Blatné, kanál pak ústil do Blatenského potoka. Stavba byla dokončena o čtyři roky později. Kolem tohoto příkopu pak následně vznikala řada staveb, v roce 1541 to bylo již 15 stoup a několik hutí. Roku 1542 se zdejší dřevěný kostel, předchůdce dnešního kostela, stojící za budovou fary, propadl, když byl poddolován štolou svatého Ducha. V následujícím roce vznikl místní hřbitov. V roce 1544 se ve zdejším kraji začala těžit také železná ruda.

Roku 1546 byla Blatná v rámci šmalkaldské války (tehdejší název Platná) obsazena Kryštofem z Gendorfu pro českého krále Ferdinanda I., po porážce saského kurfiřta Jana Bedřicha v bitvě u Muhlberka bylo toto území připojeno k Čechám. Tehdy se pro obec ustálil vžitý výraz Platten. Ke dni 14. 10. 1456 městečko podle pražské dohody připadlo Habsburkům. Dalším významným datem byl pro Horní Blatnou rok 1548. Tehdy ji Ferdinand I. povýšil na královské horní město, udělil jí městský znak a řadu dalších výsad (městský znak: polcený štít, v pravé červené polovině je stříbrné břevno, levá polovina je dělená. V horním červeném poli je doleva krácející stříbrný lev s pozdviženou pravou přední tlapou. V dolním rovněž červeném poli jsou zkřížené nástroje k těžbě cínu, totiž rýžovací hrábě a hornický špičák v přirozené barvě). Do poloviny 16. století se datuje také zdejší fara, dnes č.p. 2. V této době se v Horní Blatné rozšířilo smolaření z navrtných stromů. V roce 1555 bylo městu povoleno zakládání polí s dědičným právem.

Roku 1564 císař Maxmilián II. povolil, aby rada Horní Blatné přeměnila Horní dům v radnici a držela jej ve své správě. Na konci 60. let město čítalo téměř 2000 obyvatel. Bylo zde asi 40 dolů. Roku 1564 byla dokončena výstavba kostela Svatého Vavřince. V Horní Blatné v 16. století proběhlo několik poprav zlodějů a vrahů, exekuce přitom byly prováděny na náměstí. Teprve v roce 1595 bylo

popraviště přesunuto směrem na Pernink. Na konci 16. století bylo ve zdejší kraji celkem 5 výroben kobaltové barvy.

Původní lesy rychle mizí, dřevo se spotřebovává při důlní činnosti a v milířích při výrobě uhlí pro hutě. „Dřevěné“ uhlí se vyrábí i z rašeliny, produkuje se i popel a smola. První kouřové škody na lesích byly zjištěny již před rokem 1700. Pro potřeby dolů se staví vodní nádrže, odvodňovací dědičné štoly a přivaděče (Blatenský příkop, Přebuzský kanál) (Melichar 2009).

Počátek 17. století byl ve znamení prudkého poklesu těžby cínu. Nad ní již převažovala těžba stříbra, kobaltové a vizmutové rudy. V této době město začalo užívat znakovou pečeť. V letech 1618 - 1648 v Evropě zuřila třicetiletá válka, která se značně podepsala i na životě zdejšího kraje. Obce z celých Čech byly pleněny a drancovány všemi procházejícími vojsky, zdejší kraj ke všeobecné bídě navíc postihla řada epidemií. Během tohoto těžkého období proto mnoho zdejších lidí odešlo hledat štěstí jinde. Snad právě proto Ferdinand III. osvobodil Horní Blatnou v roce 1641 od povinnosti ubytovávat vojáky a vzal ji do ochrany před válečným pleněním. Horní města byla pro panovníka vždy důležitá a potřeboval je i jejich obyvatelé ušetřit jakýchkoliv škod. I tak se však Horní Blatná musela vzpamatovávat z prožitých útrap ještě dlouho po válce. Po třicetileté válce navíc nastává doba protireformace, před kterou řada zdejších luteránských horníků utíká do Saska, kde zakládá město Johanngeorgenstadt.

Během 17. i 18. století je těžba kobaltových rud a výroba modrého barviva hlavní výrobní a exportní činností ve městě i okolí. V této době zde byla v provozu také sklárna. Roku 1686 byl na příkaz pražského arcibiskupa dosavadní evangelický kostel na náměstí překřtěn na katolický, patronem se stal sv. Vavřinec. Ve stejném roce byl také vysvěcen hřbitov. Na počátku 18. byla zahájena umělá obnova zdejších lesů. Roku 1700 byl pro místní kostel odlit zvon, k tomuto roku se také datuje sloup sv. Jana Nepomuckého. V roce 1739 byla na severozápadním okraji města nalezena nová bohatá žíla cínu, tento nález pak odstartoval nový rozvoj těžby této rudy. Současně opět vzrůstá těžba stříbra. Roku 1744 byla na místním hřbitově vysvěcena kaple sv. Kříže.

Roku 1754 byl zdejší protestantský kostel podroben barokní přeměně. V průběhu 2. poloviny 18. století v okolí vznikají stále nové cínové doły. V této době

také proběhla úprava Hřbitovní kaple do pozdně barokního stylu. V 80. letech 18. století vydal císař Josef II. protipožární nařízení, podle kterých se dřevěné stropy musely omítnout a komíny mohly být pouze zděné. Roku 1799 ve městě vznikla státní manufaktura na výrobu lžic. Na počátku 19. století nastává postupný zánik zdejších dolů, způsobený dovozem levnějších surovin ze zahraničí. V Horní Blatné tehdy byla sklárna na výrobu kobaltového skla a vznikala také náhradní domácí výroba - krajkářství a výroba plechových pocínovaných lžic. Roku 1837 byl ve městě zřízen poštovní úřad.

V roce 1845 byla zastavena těžba kobaltu, o pět let později nastal definitivní zánik dolování. Roku 1850 se Horní Blatná stala sídlem soudního okresu. V této době byla také vystavěna kaplička sv. Anny. V roce 1865 byl ve městě založen Hasičský sbor. V roce 1872 se Blatenský příkop stal majetkem obchodní společnosti Horní Blatná, jejímž předsedou byl vždy starosta města. Společnost se udržela až do roku 1945. V roce 1878 byla ve městě založena továrna na pocínované lžice Kerl a Co, ve stejném roce vznikla i rukavičkárna Christoph Grimm a syn. K roku 1880 je v Horní Blatné uváděno 250 domů a 2340 obyvatel. V roce 1890 byly zahájeny rozsáhlé opravy Blatenského příkopu, práce byly dokončeny až v roce 1920. V roce 1892 došlo k zániku výroby pocínovaných lžic, ujalo se zde však rukavičkářství a soustružení ozdobných kazet. V roce 1892 vyhořela zdejší radnice, v následujícím roce byla proto postavena radnice nová. Dne 28. 11. 1898 byla do provozu uvedena I. etapa železniční tratě z Nejdku do Horní Blatné. V příštím roce byla trať prodloužena do Johanngeorgenstadtu a napojena na evropskou železniční síť. Vybudováním železnice ve městě skončila činnost poštovních vozů.

Na přelomu 19. a 20. století byl postaven evangelický kostel v ulici Komenského. Roku 1900 pak proběhla dostavba školy, na tehdejší dobu velice moderní. Na počátku 20. století se zdejší kraj stal vyhledávaným střediskem zejména zimních sportů. V tomto období zde také začalo dobývání rašeliny. Roku 1903 byla ve městě zřízena st. škola paličkování. Roku 1911 byl v parku na náměstí postaven pomník císaři Františku Josefovi I. O dva roky později byla na Blatenském vrchu hornoblatenskou Jednotou pro zimní sporty postavena rozhledna a restaurace s turistickou chatou.

Rok 1914 s sebou přinesl začátek první světové války. Zpočátku lidé věřili, že konflikt bude krátký a vítězný, brzy se však ukázalo, jak hluboce se mýlili. Zákopový charakter války se vyznačoval ohromnými ztrátami na životech a velkou ekonomickou vyčerpaností všech zúčastněných stran. Potraviny a nejrůznější zboží tak byly k dostání pouze na lístky, lidé museli odvádět naturálie a různé výrobky a předměty (např. i kostelní zvony) pro potřeby armády, v zimě byl nedostatek uhlí. Ke všemu byli muži povoláváni na frontu, jejich práci tak musely zastat ženy a děti. Mnoho mužů se domů již nikdy nevrátilo a řada z těch, kteří hrůzy války přežili, zůstala nadosmrti mrzáky. Tolik kýžený mír přišel až v roce 1918. Ještě dlouho pak trvalo, než se život lidí vrátil do starých kolejí.

V roce 1919 v Horní Blatné vznikl podnik BLEX, pokračovatel staré místní tradice výroby pocínovaných lžic. V roce 1920 byla ve městě zřízena střední škola. V tomto roce byla také ukončena těžba rašeliny k topným účelům. V této době měl Blatenský příkop 25 mostů, 12 vodních přepadů a 1 vodní převod. V roce 1922 příkop prošel rekonstrukcí. V následujícím roce nechala Národní jednota sokolská postavit na Blatenském vrchu památník M. Jana Husa. V letech 1926 - 29 proběhla další rekonstrukce Blatenského příkopu. V roce 1932 bylo ve městě založeno původní muzeum, provozované nejdříve ve škole, později v č.p. 255. V průběhu 20. a 30. let bylo mnoho zdejších domů přebudováno, fasády domů byly upravovány podle moderních zásad a celá urbanistická zástavba byla zahuštěna novými stavbami. V roce 1935 proběhla oprava povodněmi poničeného Blatenského příkopu.

V druhé polovině 30. let se začaly povážlivě horšit vztahy mezi Čechy a Němci. Situace se stávala stále napjatější, až nakonec vyvrcholila Mnichovskou dohodou ze dne 30. září 1938. Po ní následovalo obsazení českého pohraničí německou armádou. Záhy vypukla druhá světová válka. Během ní lidé opět strádali, válka si vyžádala mnoho obětí a pro zdejší kraj znamenala významný mezník - po osvobození Česka v květnu 1945 totiž došlo k odsunu zdejšího německého obyvatelstva. Po něm pak následovalo umělé doosidlování pohraničí navrátilci a přistěhovalci z vnitrozemí. Později byly obětem války a třem obětem pochodu smrti vystavěny pomníky.

V roce 1957 zaniklo zdejší muzeum. V 70. letech 20. století proběhla rekonstrukce budovy ZŠ a v roce 1977 vzniklo nové muzeum v č.p. 127 a dále byla zrekonstruována rozhledna na Blatenském vrchu. K roku 1980 se zde uvádí 448 stálých obyvatel. V roce 1982 došlo ke sloučení Horní Blatné s obcí Pernink, toto spojení vydrželo do roku 1990. V roce 1991 se zde rozmohl stánkový prodej především vietnamských obchodníků, bylo otevřeno tržiště v Potůčkách. V roce 1993 byl ve Horní Blatné zřízen telefonní automat, ve stejném roce proběhla renovace sochy sv. Nepomuka na náměstí sv. Vavřince a byla zahájena oprava kostela sv. Vavřince, dokončená o čtyři roky později. V letech 1994 - 1999 byl (v rámci oprav kostela) opraven také hodinový stroj a úchyt zvonů. V letech 1995 - 2001 proběhla oprava vlivem času značně poškozeného Blatenského příkopu. Dále byly v roce 1996 opraveny sochy sv. Josefa a sv. Vojtěcha a o dva roky později byla opravena okna v kapli sv. Kříže. V roce 1999 byl do celé obce rozšířen telefon a proběhla oprava fasády kaple svatého Kříže. V letech 1999 - 2000 se obec dočkala také plynofikace.

Konec 20. století byl v Horní Blatné ve znamení výstavby nových domků pro rekreační účely, současně zde probíhaly úpravy a modernizace domků. V roce 2000 obec od státu žádala navrácení pozemků coby svého historického majetku. V roce 2001 byla rozšířena expozice zdejšího muzea v č.p. 127, v letech 2001 - 2002 byly opraveny budovy podniku Blex. V roce 2002 byl Horní Blatné navrácen historický majetek, čítající asi 86257 m² luk a pastvin, 3796 m² vodního toku a 145680 m² lesů. V tomtéž roce byl také vybudován vyhořelý přístavek Blatenské rozhledny, proběhlo oficiální zahájení výstavby kanalizace pod názvem "Perninský vrch" a oprava podlahy v kapli sv. Kříže a TJ uspořádala I. ročník fotbalového turnaje O pohár starosty obce. K tomuto roku se v obci uvádělo celkem 404 trvale žijících obyvatel. V roce 2003 byla dokončena výstavba mostku přes Blatenský potok v ulici Majakovského, původní most musel být v důsledku povodní ze srpna 2002 odstraněn. Dále byla v obci vybudována splašková kanalizace a byla zahájena výstavba sportovního areálu v bývalé pískovně v ulici Lesní(horni blatna.cz (16.2.2018)).

6. Kategorie lesa

V ČR jsou tyto tři základní kategorie lesa. Les hospodářský, les ochranný a les zvláštního určení. Do lesa hospodářského jsou zařazeny lesy, které nejsou lesy ochranné ani lesy zvláštního určení. Lesy ochranné a zvláštního určení jsou zařazeny dle Zákona o lesích 289/95 Sb. Zatímco u lesů hospodářských je produkce dříví hlavní funkcí, u zbylých dvou kategorií lesa převažují jiné funkce. Pochopitelně tak jako lesy hospodářské plní i jiné funkce lesa, tak dřevoprodukční funkce může být důležitá i v kategorii lesů ochranných či lesů zvláštního určení. Hlavním rozdílem mezi lesy ochrannými a lesy zvláštního určení je základ jejich existence. Lesy ochranné jsou vyhlášovány na základě objektivně daných přírodních podmínek, nelze tedy u nich uplatnit subjektivní hledisko. Přírodní podmínky jsou dány typologicky, tedy na základě lesních typů nebo pozicemi lesa v případě porostů při horní hranici lesa. Lesy zvláštního určení jsou převážně dány podle vůle a potřeb společnosti, tedy z hlediska subjektivního. Zatímco přírodní podmínky se nemění nebo mění velmi pomalu, tak vůle a zájmy společnosti mohou být měněny velmi rychle (Šálek, 2014).

§ 7

Lesy ochranné

(1) Do kategorie lesů ochranných se zařazují

- a) lesy na mimořádně nepříznivých stanovištích (sutě, kamenná moře, prudké svahy, strže, nestabilizované náplavy a písky, rašeliniště, odvaly a výsypky apod.),
- b) vysokohorské lesy pod hranicí stromové vegetace chránící níže položené lesy a lesy na exponovaných hřebenech,
- c) lesy v klečovém lesním vegetačním stupni.

(2) O zařazení lesů do kategorie lesů ochranných a o vyřazení z této kategorie rozhoduje orgán státní správy lesů na návrh vlastníka lesa nebo z vlastního podnětu.

§ 8

Lesy zvláštního určení

(1) Lesy zvláštního určení jsou lesy, které nejsou lesy ochrannými a nacházejí se

- a)** v pásmech hygienické ochrany vodních zdrojů I. stupně,
 - b)** v ochranných pásmech zdrojů přírodních léčivých a stolních minerálních vod,
 - c)** na území národních parků a národních přírodních rezervací.
- (2)** Do kategorie lesů zvláštního určení lze dále zařadit lesy, u kterých veřejný zájem na zlepšení a ochraně životního prostředí nebo jiný oprávněný zájem na plnění mimoprodukčních funkcí lesa je nadřazen funkcím produkčním. Jde o lesy
- a)** v prvních zónách chráněných krajinných oblastí a lesy v přírodních rezervacích, národních přírodních památkách a přírodních památkách,
 - b)** lázeňské,
 - c)** příměstské a další lesy se zvýšenou rekreační funkcí,
 - d)** sloužící lesnickému výzkumu a lesnické výuce,
 - e)** se zvýšenou funkcí půdoochrannou, vodoochrannou, klimatickou nebo krajinnotvornou,
 - f)** potřebné pro zachování biologické různorodosti,
 - g)** v uznaných oborách a v samostatných bažantnicích,
 - h)** v nichž jiný důležitý veřejný zájem vyžaduje odlišný způsob hospodaření.
- (3)** O zařazení lesů do kategorie lesů zvláštního určení podle odstavce 2 a o vyřazení z této kategorie rozhoduje orgán státní správy lesů na návrh vlastníka lesa nebo z vlastního podnětu.

7. Metodika

Podkladem pro tvorbu alternativní LHO byla stávající LHO platná k 1.1.2012, dále porostní a obrysová mapa a výpis parcel pozemků určených k plnění funkcí lesa (PUPFL). Pro popis porostů byly stanoveny tyto metodiky: Odhad pomocí taxačních tabulek (UHUL, 1990), zkrácená relaskopická metoda a u rozsáhlé porostní skupiny, která je v podstatě tvořena přirozeným náletem na rašelinných loukách (nyní skupina lesních typů 7R- kyselá rašelinná smrčina), bylo pro zjištění zásob použito metody kruhových zkusných ploch, na kterých byla zásoba zjištěna průměrkováním a další charakteristiky spočítány dle přímého měření. Pro tento výpočet byly použity hmotové tabulky (ULT) (UHUL 1991)

Plán hospodářského opatření byl veden s cílem vytvoření více funkčního lesa a diferenciaci hospodaření podle nových kategorií lesa. Data z nové LHO byla porovnána z alternativní původní LHO s přihlédnutím k faktu, že věkový rozdíl mezi porizením nových dat je 5 let. Budou porovnány zásoby celkové v původní a nové LHO.

Pro nové kategorie lesa (les ochranný a les zvláštního určení) budou také vytvořeny nové rámcové směrnice hospodaření podle metodiky OPRL.

Zkrácená metoda relaskopování je normální metodou měření zásob, zejména u mladších porostních skupin či porostních skupin menší výměry, kde se nepoužívá klasická metoda relaskopování. Neoznačují se středy relaskopických zkusných ploch, za střed plochy většinou slouží střed staršího pařezu. Zjištění zaujatých stromů pomocí relaskopického sklíčka je stejné jako u normální metody relaskopování. Stejně tak zjištění dimenzí středního kmene v daném případě střední tloušťky a střední výšky. Porovnáním zjištěné a tabulkové kruhové základny na jeden hektar zjistíme skutečnou redukovanou plochu a z ní odvodíme zakmenění. Násobíme-li redukovanou plochu tabulkovou zásobou příslušné dřeviny uvedenou v taxačních tabulkách, získáme skutečnou zásobu na hektar. Tato metoda nevyžaduje příliš času a je výrazně přesnější než stanovení zásob pouhým odhadem. Pochopitelně za předpokladu správného použití relaskopického sklíčka a správného umístění relaskopických ploch, jež by mělo pokrývat celou porostní skupinu.

V rámci nové LHO bude dále provedena rekatégorizace lesa s tím, že původní LHO je pouze v kategorii lesa ochranného. Nic méně z hlediska přírodních poměrů

a posílení dalších funkcí lesa se návrh dalších kategorií lesa (les ochranný a les zvláštního určení) jeví jako nezbytný.

8. Výsledky a vyhodnocení

Nově byla sestavena LHO a popisy porostních skupin včetně plánů hospodářských opatření jsou v tab.1

Tab.1: Popis porostních skupin LHO

Oddělení	825	Dílec	A
----------	-----	-------	---

Skupina	Výměra	věk	LVT	HS	Zakm.	Dřevina	Zast.	d 1,3	výška	bonita	zás. tab. 1 ha	zás. skut. 1 ha	Zásoba celk.	MÚ plocha	MU celkem	PÚ plocha	PU %	PU 1ha	PU celkem	nal.	proř.	zal. Dřev.	zast.	plocha	
9	0,95	87	7K3	731	8	SM	100	38	25	26	530	424	403												
Pozn	U silnice																								
	JR																				nás.				

Skupina	Výměra	věk	LVT	HS	Zakm.	Dřevina	Zast.	d 1,3	výška	bonita	zás. tab. 1 ha	zás. skut. 1 ha	Zásoba celk.	MÚ plocha	MU celkem	PÚ plocha	PU %	PU 1ha	PU celkem	nal.	proř.	zal. Dřev.	zast.	plocha	
2	0,11	15	8G3	537	5	SM	40	0	1	26															
Pozn	3 výstavky smrku																								
						JR	60	0	3	20															

Skupina	Výměra	věk	LVT	HS	Zakm.	Dřevina	Zast.	d 1,3	výška	bonita	zás. tab. 1 ha	zás. skut. 1 ha	Zásoba celk.	MÚ plocha	MU celkem	PÚ plocha	PU %	PU 1ha	PU celkem	nal.	proř.	zal. Dřev.	zast.	plocha	
6	1,94	60	7P1	771	8	SM	100	33	23	28	460	368	714												
Pozn																									

Skupina	Výměra	věk	LVT	HS	Zakm.	Dřevina	Zast.	d 1,3	výška	bonita	zás. tab. 1 ha	zás. skut. 1 ha	Zásoba celk.	MÚ plocha	MU celkem	PÚ plocha	PU %	PU 1ha	PU celkem	nal.	proř.	zal. Dřev.	zast.	plocha
1	0,06	3	7P1	771	10	SM	50	0	1	26														
Pozn						BK	50	0	0	18														
																				nás.				

Skupina	Výměra	věk	LVT	HS	Zakm.	Dřevina	Zast.	d 1,3	výška	bonita	zás. tab. 1 ha	zás. skut. 1 ha	Zásoba celk.	MÚ plocha	MU celkem	PÚ plocha	PU %	PU 1ha	PU celkem	nal.	proř.	zal. Dřev.	zast.	plocha
5	0,67	45	7P1	771	9	SM	100	29	18	28	320	288	193			0,67	10	19	13	0				
Pozn																								
																					nás.			
																					1			

Oddělení	826	Dílec	A
----------	-----	-------	---

Skupina	Výměra	věk	LVT	HS	Zakm.	Dřevina	Zast.	d 1,3	výška	bonita	zás. tab. 1 ha	zás. skut. 1 ha	Zásoba celk.	MÚ plocha	MU celkem	PÚ plocha	PU %	PU 1ha	PU celkem	nal.	proř.	zal. Dřev.	zast.	plocha
7/5/3	2,04	24	7R1	1	3	SM	100	0	1	16														
Pozn. Věkové rozpětí: 1-30																								
3 Parc. Plocha: 0,77																					nás.			

Skupina	Výměra	věk	LVT	HS	Zakm.	Dřevina	Zast.	d 1,3	výška	bonita	zás. tab. 1 ha	zás. skut. 1 ha	Zásoba celk.	MÚ plocha	MU celkem	PÚ plocha	PU %	PU 1ha	PU celkem	nal.	proř.	zal. Dřev.	zast.	plocha
7/5/3	2,04	49	7R1	1	3	SM	92	13	9	14		32	65											
Pozn	Věkové rozpětí: 31-54					BR	8	14	11	14		2	4											
5	Parc. Plocha: 0,76																				nás.			

Skupina	Výměra	věk	LVT	HS	Zakm.	Dřevina	Zast.	d 1,3	výška	bonita	zás. tab. 1 ha	zás. skut. 1 ha	Zásoba celk.	MÚ plocha	MU celkem	PÚ plocha	PU %	PU 1ha	PU celkem	nal.	proř.	zal. Dřev.	zast.	plocha
7/5/3	2,04	61	7R1	1	2	SM	100	32	17	22		42	86											
Pozn	Věkové rozpětí: 55-67																							
7	Parc. Plocha: 0,51																				nás.			

Skupina	Výměra	věk	LVT	HS	Zakm.	Dřevina	Zast.	d 1,3	výška	bonita	zás. tab. 1 ha	zás. skut. 1 ha	Zásoba celk.	MÚ plocha	MU celkem	PÚ plocha	PU %	PU 1ha	PU celkem	nal.	proř.	zal. Dřev.	zast.	plocha	
11	0,09	105	7P1	771	10	SM	100	29	19	18	350	350	32	0,09	32					1		SM	80	0,07	
Pozn	BR																						KL	10	0,01
																					nás.		JR	10	0,01
																					1				

Oddělení	825	Dílec	C
----------	-----	-------	---

Skupina	Výměra	věk	LVT	HS	Zakm.	Dřevina	Zast.	d 1,3	výška	bonita	zás. tab. 1 ha	zás. skut. 1 ha	Zásoba celk.	MÚ plocha	MU celkem	PÚ plocha	PU %	PU 1ha	PU celkem	nal.	proř.	zal. Dřev.	zast.	plocha	
9	0,62	90	7P1	771	8	SM	100	30	23	24	460	368	228												
Pozn	JR					JR																			

Skupina	Výměra	věk	LVT	HS	Zakm.	Dřevina	Zast.	d 1,3	výška	bonita	zás. tab. 1 ha	zás. skut. 1 ha	Zásoba celk.	MÚ plocha	MU celkem	PÚ plocha	PU %	PU 1ha	PU celkem	nal.	proř.	zal. Dřev.	zast.	plocha	
4	0,37	37	7P1	771	10	SM	100	19	15	28	250	250	93			0,37	15	14	5	1					
Pozn	Ojedíněle starší stromy																								

Oddělení	825	Dílec	B
----------	-----	-------	---

Skupina	Výměra	věk	LVT	HS	Zakm.	Dřevina	Zast.	d 1,3	výška	bonita	zás. tab. 1 ha	zás. skut. 1 ha	Zásoba celk.	MÚ plocha	MU celkem	PÚ plocha	PU %	PU 1ha	PU celkem	nal.	proř.	zal. Dřev.	zast.	plocha	
4	0,81	31	7P1	771	10	SM	100	17	14	30	220	220	178			0,81	17	30	24	1					
Pozn	Loupání 100%																								

Oddělení	827	Dílec	B
----------	-----	-------	---

Skupina	Výměra	věk	LVT	HS	Zakm.	Dřevina	Zast.	d 1,3	výška	bonita	zás. tab. 1 ha	zás. skut. 1 ha	Zásoba celk.	MÚ plocha	MU celkem	PÚ plocha	PU %	PU 1ha	PU celkem	nal.	prof.	zal. Dřev.	zast.	plocha
6	0,07	55	8G3	791	9	SM	100	30	18	24	320	288	20											
Pozn																								
																				nás.				

Skupina	Výměra	věk	LVT	HS	Zakm.	Dřevina	Zast.	d 1,3	výška	bonita	zás. tab. 1 ha	zás. skut. 1 ha	Zásoba celk.	MÚ plocha	MU celkem	PÚ plocha	PU %	PU 1ha	PU celkem	nal.	prof.	zal. Dřev.	zast.	plocha
3/1	0,72	4	8G3	791	9	SM	100	0	1	26										0				
Pozn Parc. Plocha: 0,43																								
1																				nás.				
																				1				

Skupina	Výměra	věk	LVT	HS	Zakm.	Dřevina	Zast.	d 1,3	výška	bonita	zás. tab. 1 ha	zás. skut. 1 ha	Zásoba celk.	MÚ plocha	MU celkem	PÚ plocha	PU %	PU 1ha	PU celkem	nal.	prof.	zal. Dřev.	zast.	plocha	
3/1	0,72	25	8G3	791	6	SM	100	0	5	26															
Pozn Parc. Plocha: 0,29																									
3 SMP																				nás.					

Oddělení	824	Dílec	B
----------	-----	-------	---

Skupina	Výměra	věk	LVT	HS	Zakm.	Dřevina	Zast.	d 1,3	výška	bonita	zás. tab. 1 ha	zás. skut. 1 ha	Zásoba celk.	MÚ plocha	MU celkem	PÚ plocha	PU %	PU 1ha	PU celkem	nal.	prof.	zal. Dřev.	zast.	plocha
9	0,24	83	7M3	731	9	SM	100	35	23	24	460	414	99											
Pozn JR																								

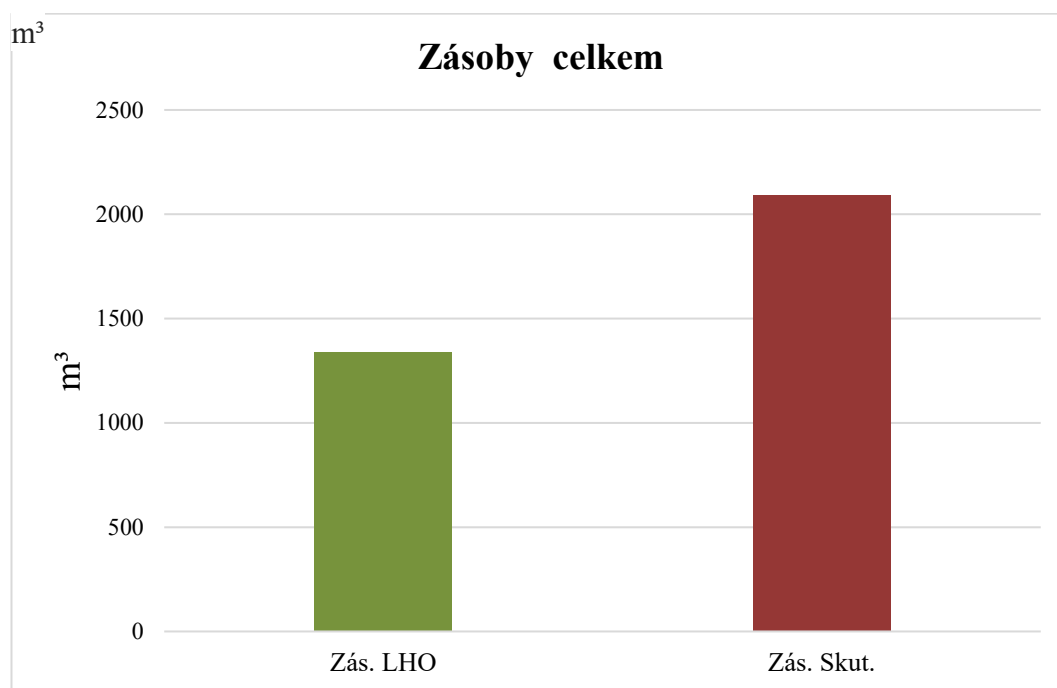
Oddělení	815	Dílec	D
----------	-----	-------	---

Skupina	Výměra	věk	LVT	HS	Zakm.	Dřevina	Zast.	d 1,3	výška	bonita	zás. tab. 1 ha	zás. skut. 1 ha	Zásoba celk.	MÚ plocha	MU celkem	PÚ plocha	PU %	PU 1ha	PU celkem	nal.	prof.	zal. Dřev.	zast.	plocha
6	0,06	55	7K2	731	10	SM	100	34	23	30	460	460	28											
Pozn																								

Oddělení	827	Dílec	A
----------	-----	-------	---

Skupina	Výměra	věk	LVT	HS	Zakm.	Dřevina	Zast.	d 1,3	výška	bonita	zás. tab. 1 ha	zás. skut. 1 ha	Zásoba celk.	MÚ plocha	MU celkem	PÚ plocha	PU %	PU 1ha	PU celkem	nal.	prof.	zal. Dřev.	zast.	plocha
6	0,74	60	8G3	791	9	SM	100	32	24	30	490	441	326			0,74	5	17	13	0				
Pozn																								

Dalším výsledkem je porovnání zásob a zásahů původní LHO a navržené LHO. Výsledky se dramaticky liší. Celková zásoba původní LHO činí 1337m³ zatímco zjištěná zásoba je výrazně vyšší a dosahuje hodnoty 2163 m³, která je skoro dvojnásobkem.

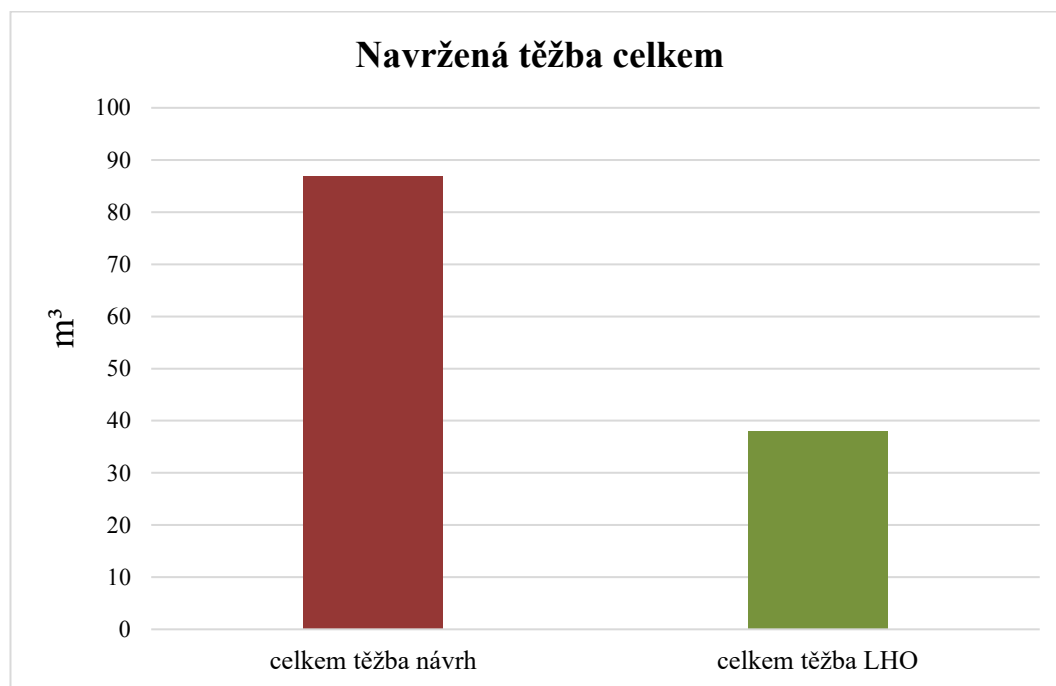

Graf 1: Porovnání zásoby z LHO a zásoby skutečné

Z toho vychází i rozdíl v plánovaných zásazích, respektive jejich objemu. Plánování výchovných zásahů se příliš neliší ani v ploše, ba ani výrazně v objemu, ale je navržen 1 obnovní zásah a to v lese kategorie lesa ochranného. Oproti původní osnově kdy celkový objem těžby byl 38m³, tak nyní je celkový objem těžby 87 m³.

Obnovní těžba v kategorii lesa ochranného se týká malé porostní skupiny tvořené smrkem o věku 105 let. Tato porostní skupina sice patří do porostu z navrženého do kategorie lesa ochranného, ale roste na stanovišti, které přímo neodpovídá skupině lesních typů 7R, spíše tvoří přechod mezi skupinami lesních typů 7R a 7P. Její malá výměra ovšem vylučuje tvorbu porostu v kategorii lesa hospodářského. V lese ochranném není těžba vyloučena pouze na extrémních stanovištích, jen je zakázána holoseč. Předmětná porostní skupina je ohrožena větrem a je vhodné ji obnovit dříve, než dojde k nahodilým těžbám. Obnova této

porostní skupiny bude umělá (s případným využitím možného náletu) a bude tvořena směsí smrku, javoru kleny a jeřábu, kdy listnaté dřeviny by měly být uplatněny zejména na návětrné straně s cílem vytvoření odolného porostního pláště.

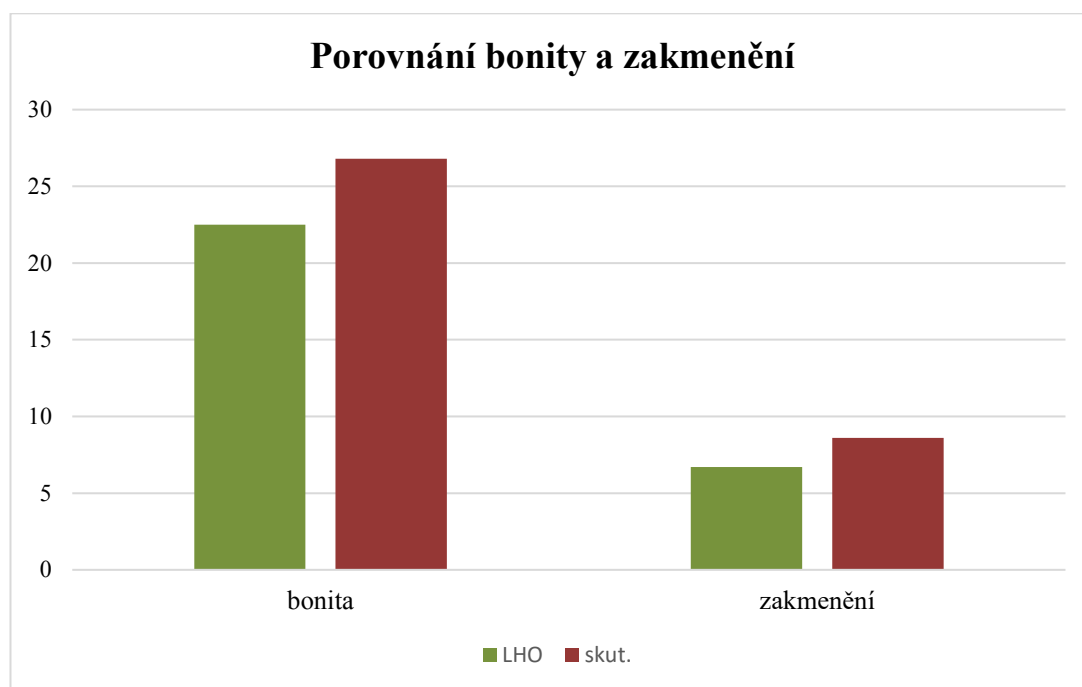

Graf 2: Návrhy těžeb

Samozřejmě byl brán v úvahu fakt, že údaje z původní LHO jsou bez kůry, takže pro porovnání údajů zjištěné přímo v terénu byly také takzvané „odkorněny“. Rozdíl v zásobách lze přičíst nejen poněkud odlišné metodě zjišťování zásob, kdy ve většině porostních skupin byla použita zkrácená relaskopická metoda, ale také přesnějšímu zjištění středního kmene, neboť parametry středního kmene byly zjišťovány na různých místech porostních skupin a dané údaje byly zprůměrovány. Tím se dosáhlo objektivnějšího zjištění středního kmene.

Rozdíly byly nejen v zásobách, ale také v bonitách. Je zde výrazný rozdíl v průměrné bonitě a díky měření zásob a následnému výpočtu také v zakmenění. Rozdíl v zásobách je skutečně překvapující a nedá se vysvětlit jednoduše tím, že je určitý věkový rozdíl v době porízení původní LHO a nynější LHO. Pokud rozdíl činí na 1ha plochy přes 95 m³, nedá se rozhodně vysvětlit zanedbáním přírůstu v období mezi porízením předmětných LHO. Z porovnání jednoznačně vyplývá, že je nutné zpřesnit zjištění zásob, zjištění zakmenění a stanovení středního kmene. Pečlivost při

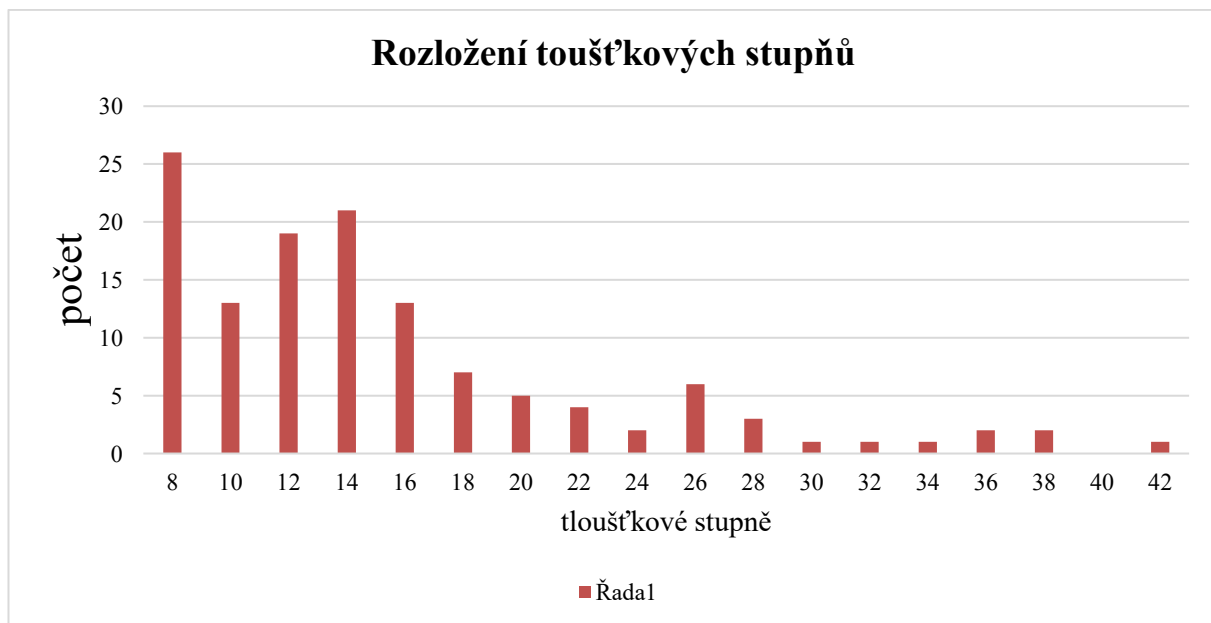
stanovení zásob zajišťuje nejen jejich přesnější zjištění blíží se pravdě, ale zároveň i objektivní kalkulaci plánovaných zásahů v jednotlivých porostních skupinách.

Graf 3: Porovnání bonity a zakmenění

Z porovnání bonit vyplývá, že skutečná míra úrodnosti stanoviště je vyšší než v doposud platné LHO, což ukazuje vyšší produkční schopnost daných stanovišť. Toto zjištění je velmi důležité pro stanovení řádného hospodaření a dosažení případných produkčních cílů.

V jedné porostní skupině rostoucí na rašeliništi, která už z prvotního okulárního odhadu ukazovala velkou diferenciaci, jak tloušťkovou, výškovou a pravděpodobně i věkovou, byly zásoby a tím i struktura porostních skupiny zjištěna na kruhových zkusných plochách a na základě rozdělení tloušťkových stupňů byly nakonec stanoveny nové tři etáže, na rozdíl od původních dvou. Také věk u těchto etáží byl objektivně zjištěn na základě vývrtů zvolených vzorníků, které pokrývaly veškeré tloušťkové stupně u stromů dosahujících hroubí a více. Celá nová LHO byla pro účely této práce zpracována tabelárně (tab.1: Popis porostních skupin LHO)

Graf 4: Rozložení toušťkových stupňů

Foto 2: Radiální vývrt ze smrku (autorské foto, foceno: září 2017)

V rámci této osnovy byla provedena rekatolizace na základě typologie a zaměření lesů, kdy byla v porostních skupinách s převahou na skupině lesních typů 7R (kyselá rašelina smrčina) byla navržena kategorie lesů ochranných neboť jak z hlediska produkčního, tak z hlediska strukturálního nemá v těchto porostních skupinách v kategorii lesa hospodářského své opodstatnění.

Co se týče zařazení do skupin lesních typů byly provedeny u některých porostních skupin určité změny přímo do očí bijící, (nepřítomnost indikačních druhů – rašelíníky) a to ze skupiny lesních typů 7R na skupinu lesních typů 7P (kyselá jedlová smrčina). Mimo nepřítomnosti indikačních druhů na změnu zařazení do skupin lesních typů také ukazuje odlišný růst smrku neboť smrk původně SLT 7R vykazují daleko lepší růst (lepší bonita) než smrk rostoucí na skutečných rašeliništích.

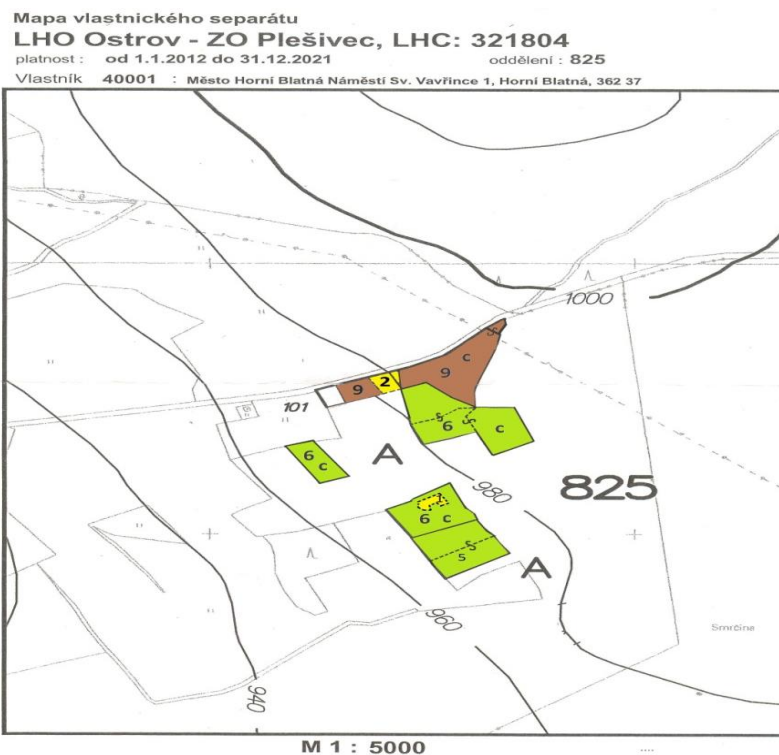
Dále byla navržena rekatégorizace u porostu 824Ba nacházející se v blízkosti města Horní Blatné u místního rybníku, který slouží k rekreačním účelům občanů a návštěvníků města Horní Blatné. Tento porost přímo navazující na toto vodní dílo a sloužící výrazně k rekreačním účelům je navržen do kategorie lesů zvláštního určení podle §8 lesního zákona č. 289/95 Sb., odst. 2. písmeno c, tedy do lesa zvláštního určení z důvodu zvýšené rekreační funkce a blízkosti intravilánu (lesy příměstské). Výměry jednotlivých kategorií jsou uvedeny v tabulce: Výměry jednotlivých kategorií lesa.

Tab.2: Výměry jednotlivých kategorií lesa.

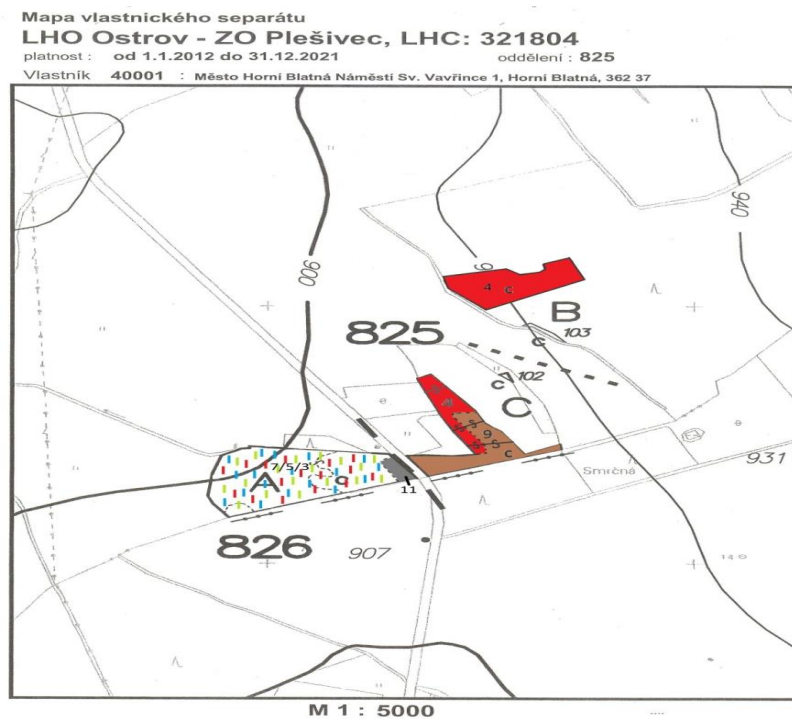
Kategorie lesa	Výměra
Les ochranný	2,13 ha
Les zvláštního určení	0,24 ha
Les hospodářský	7,12 ha
Celkem	9,49 ha

Navržená rekatégorizace přispívá k lepšímu využití funkcí potenciálu městských lesů a má také dopad na případné čerpání dotací na jejich údržbu.

Nedílnou součástí LHO jsou porostní mapy. Porostní mapy byly upraveny na základě změn věku (rozdíl mezi porostním původní LHO a porostním této LHO)

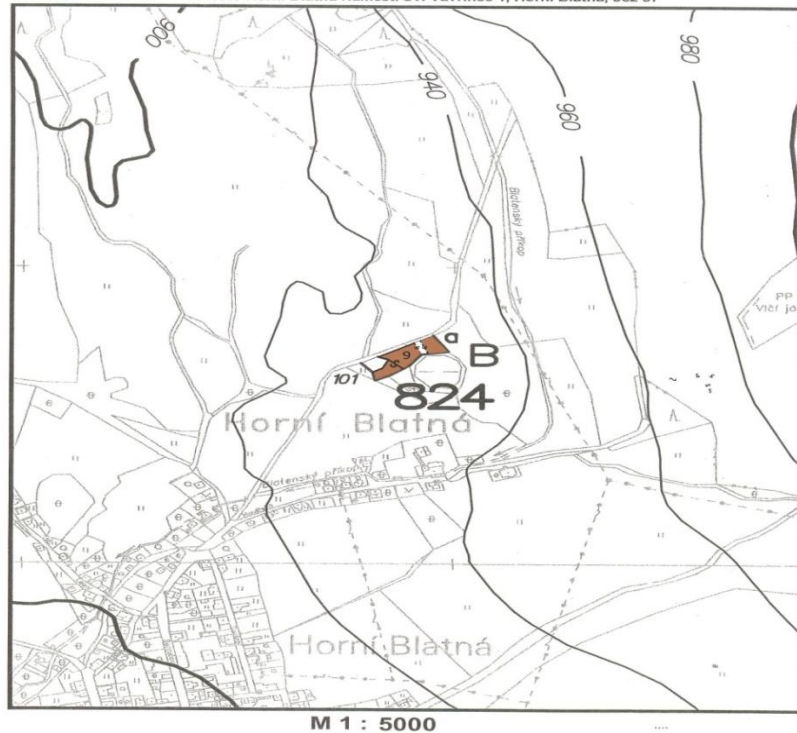

Mapa 1: LHO Ostrov – ZO Plešivec, LHC: 321804 – 825A – nová situace

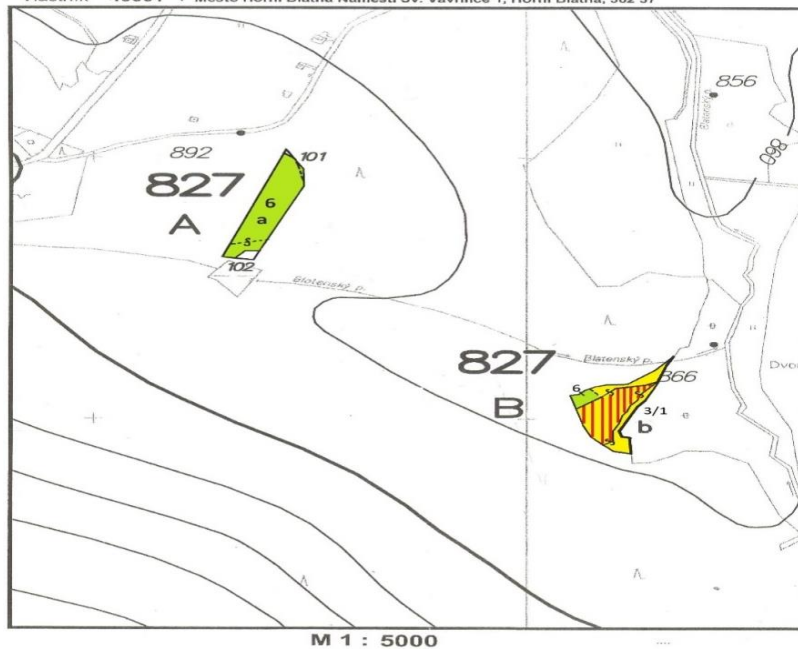
Mapa 2: LHO Ostrov – ZO Plešivec, LHC: 321804 – 825B, 825C, 826 A – nová situace

Mapa vlastnického separátu
LHO Ostrov - ZO Plešivec, LHC: 321804
 platnost : od 1.1.2012 do 31.12.2021 oddělení : 824
 Vlastník 40001 : Město Horní Blatná Náměstí Sv. Vavřince 1, Horní Blatná, 362 37

Mapa 3: LHO Ostrov – ZO Plešivec, LHC: 321804 – 824B – nová situace

Mapa vlastnického separátu
LHO Ostrov - ZO Plešivec, LHC: 321804
 platnost : od 1.1.2012 do 31.12.2021 oddělení : 827
 Vlastník 40001 : Město Horní Blatná Náměstí Sv. Vavřince 1, Horní Blatná, 362 37

Mapa 4: LHO Ostrov – ZO Plešivec, LHC: 321804 – 827A, 827B – nová situace

Majetek města Horní Blatná je výrazně roztržštěn. Jedná se o drobné parcely u okraje lesních komplexů případně o drobné lesíky mezi zemědělskou půdou (převážně pastviny). Tato roztržštěnost značně komplikuje řádné hospodaření, nehledě na fakt, že z důvodu funkčního zařazení a přírodních podmínek bylo nutné provést rekatégorizaci. Nové kategorie nebyly označeny na nových porostních mapách tak, aby nedocházelo k záměnám. Normálně jsou porosty kategorie lesa ochranného ohraničeny červenou barvou, porosty lesy zvláštního určení ohraničeny zelenou barvou. U drobných porostů by toto značení mohlo vést ke ztížené orientaci.

9. Návrh hospodaření

9.1 Les ochranný

V porostní skupině 826A , která je tvořena třemi etážemi a je navržena do kategorie lesa ochranného, nebude plánován žádný zásah. Na dané lokalitě (lesní typ 7R1) se jedná o rozvolněný smrkový nárost na vrcholovém rašeliništi svou strukturou blížící se lesu výběrnému. Vzhledem k tomu, že pro les výběrný dosavadní legislativa nemá odpovídající zařazení týkající se mapového vyjádření, byla zjištěna struktura rozepsána na tři etáže, na základě vyhodnocení rozložení tloušťkových stupňů. U dané porostní skupiny se jedná o udržení lesa jako ekosystému, v podstatě bez produkčních požadavků. To znamená, že tato rozvolněná porostní skupina bude bez zásahu V sousední malé porostní skupině je navržena obnovní těžba s cílem eliminace případných nahodilých těžeb způsobených větrem a s cílem vytvoření odolného porostního pláště kryjícího porosty na závětrné straně.

Foto 3: Smrk s břízou na lesním typu 7R1 (autorské foto, foceno: září 2017)

9.2 Kategorie lesa Zvláštního určení

Navržený les zvláštního určení v porosní skupině 824B , tedy les příměstský se zvýšenou rekreační funkcí nebude mít plánovaný zásah, z hlediska hospodaření se jedná o udržení kmenoviny a maximálně o výběr v rámci nahodilých těžeb, kdy budou přednostně vybírány stromy nemocné, které by mohly svým pádem ohrozit návštěvníky tohoto porostu. Případné proředění nebude na závadu, mimo jiné se v tomto porostu sporadicky objevuje druhá etáž tvořená jedinci jeřábu. Pokud se jedná o přirozené zmlazení smrku, bylo by vhodné toto zmlazení v následných deceniích podporovat a teprve v následných deceniích by se jednalo o řízenou pomalou obnovu v rámci managementu rekreačního lesa

Foto 4: Smrkový porost s ojedinělými jedinci jeřábu (autorské foto, foceno: září 2017)

9.3 Les hospodářský

Větší část lesního majetku města Horní Blatná je zařazena do lesů hospodářských. Mělo by se jednat o produkci kulatinových a vlákninových sortimentů hlavní dřeviny což v daných podmínkách je smrk. Dále je nutné vzít v úvahu statickou stabilitu, neboť smrkové porosty jsou v drtivé většině monokulturní, rostou na vodou ovlivněných stanovištích, a tedy jejich stabilita vůči větru je snížena. Zásahy v mladších porostech by měly být intenzivnější s cílem tvorby delších korun a štíhlostním koeficientem nižším než hodnota 100. Co se týče budoucích obnovných těžeb, je nutné vzít v úvahu jejich umístění a bohužel v některých případech (porost. sk.825 A) bude nutné k obnově přistoupit pokud možno až v závěru obnovní doby daného obmýetí neboť z hlediska návaznosti těžeb se budoucí mýtní porostní skupiny nachází na návětrné straně a v případě její obnovy by došlo k výraznému ohrožení mladších porostních skupin na závětrné straně. Jelikož vnitřní prostorová úprava (odluka) nebyla v minulosti provedena, bude nutné tento fakt vzít v úvahu pro plánování budoucích obnovných těžeb.

Uplatnění melioračních a zpevňujících dřevin (MZD) by mělo v budoucnu doznat výrazné změny. LHO zahrnuje mimo jiné i kulturu v místě soustředění nahodilé těžby a tato malá holina byla zalesněna smrkem a bukem. Buk jako MZD byl zvolen zcela nevhodně vzhledem ke stanovišti kdy v daném místě (soubor lesních typů 7P , tedy kyselá jedlová smrčina na oglejených půdách). Na takových stanovištích buk roste nejen velmi pomalu, ale je vytlačován agresivním smrkem a je nutné zvážit uplatnění jiných melioračních dřevin. Při pohledu na lesy rostoucí mimo LHO je zcela zřejmé, že v dané oblasti na stejných či podobných stanovištích (vodou ovlivněných) rostou výborně tyto listnáče: javor klen, jasan ztepilý a dokonce jilm horský, tedy jako MZD by měly být uplatněny tyto dřeviny: javor klen, jedle bělokorá, jednotlivě jasan ztepilý, jilm horský či jeřáb ptačí. Už při plánu zalesnění v porostní skupině 826 A 11 byl uplatněn klen a jeřáb jako MZD.

Je nutné při posuzování vhodnosti MZD uplatnit nejen schématický pohled upřednostňující pouze buk, ale je nutné se opřít o posouzení růstu jiných dřevin, které jsou vhodnější v dané lokalitě jako skutečně meliorační dřeviny.

Jak je již výše zmíněno, lesní majetek města Horní Blatná je značně roztráštěn a bylo by vhodné přistoupit k arondaci pozemků a tedy následné směně

s dominantním majitelem s Lesy ČR. Tuto změnu by mělo iniciovat město Horní Blatná s tím, že individuální parcely, které jsou obklopeny pozemky Lesů ČR, by byly vyměněny za jiné parcely tak, aby došlo k ucelení majetku. To znamená, že mimo rekreačního lesa by se jednalo o dvě malé části lesa při okraji lesních komplexů.

Foto 5: Typický vzhled horské smrčiny na majetku města Horní Blatná (autorské foto, foceno: září 2017)

11. Závěr

Nová LHO daleko lépe odpovídá nejen přírodním podmínkám, ale i funkčnímu potenciálu lesů města Horní Blatná. I tyto malé majetky zasluhují určitou pozornost, a i když nevytvářejí základní část příjmu do městské pokladny, jsou nedílnou částí majetku lesa. Svým funkčním potenciálem přispívají k životnímu standardu obyvatel města Horní Blatná. To se týká zejména rekreační funkce, případně funkce ochranné a udržení či zvýšení biodiverzity. Dále je nutné připomenout, že tyto lesy mohou přispět k výchově a výuce dětí města Horní Blatná, neboť ve městě je jak škola, tak i školka a děti se v rámci ekologické výuky mohou seznámit nejen s produkční funkcí lesa, ale i funkcí mimo produkční.

LHO jsou placeny státem a neprobíhá u nich schvalovací řízení. To ovšem neznamená, že by statní orgány měly rezignovat na kontrolu správnosti LHO a to nejen z hlediska porízení dat, ale také z hlediska plánování. LHO sice není čistým nástrojem vlastníka, ale měla by i odrážet jeho přání vyjádřené prostřednictvím odborného lesního hospodáře (OLH), případně zájmem volených orgánů města. Orgány státní správy lesů a OLH by se měli aktivně zajímat o zpracování LHO a jelikož jsou na porízení osnovy utráceny veřejné peníze, tak má orgán státní správy lesů přímou povinnost kontrolovat zda výsledek, tedy osnova, byla řádně zpracována a odpovídá všem standardům porízení dat a lesní hospodářské úpravy.

Alternativní LHO zjistila velké rozdíly v zásobě porostních skupin ve srovnání s původní LHO. Bohužel tyto ztráty na zásobě jdou pravděpodobně na vrub nesprávného odhadu zásob, zejména co se týká zakmenění. V předmýtních a mýtních porostech pouhý odhad s pomocí taxačních tabulek prostě nestačí. Na druhé straně by asi nebylo vhodné použít všude metodu průměrkování naplno nebo průměrkování na zkusných plochách. Jestliže ale použijeme metodu zkráceného relaskopování, tak jsou výsledky daleko přesnější, než pouhým odhadem, a tím se stává příslušná LHO skutečně řádným nástrojem státní správy lesů případně vlastníka.

I u těchto drobných majetků je nutné diferencovat funkční potenciály jednotlivých porostů a přistoupit k případné rekatégorizaci neboť LHO v majetku města Horní Blatná plní veškeré funkce lesa a v některých případech jsou ostatní funkce důležitější než funkce produkce dříví.

12. Použitá literatura

- Hadaš P. 2002: EMISE, IMISE, DEPOZIČNÍ TOKY A POŠKOZOVÁNÍ LESNÍCH POROSTŮ. Lesnická práce. 2002, vol. 81, no. 10/02.
- Lomský B., Šrámek V., Krchov V., Neuman J., REVITALIZACE LESNÍCH POROSTŮ NA LČR LS HORNÍ BLATNÁ. Lesnická práce. 2000, vol. 79, no. 6/00.
- Melichar V., Krása P. 2009: Krušné hory – smutné pohoří. Ochrana přírody 6/2009.
- MZe, 2016: Zpráva o stavu lesa a lesního hospodářství ČR v roce 2016. Ministerstvo zemědělství ČR, Praha.
- OPRL, 1999: Oblastní plán rozvoje lesů. Krušné hory. ÚHÚL, Plzeň.
- Plíva K. 2000: Trvale udržitelné obhospodařování lesů podle souborů lesních typů. Ústav pro hospodářskou úpravu lesů, Brandýs nad Labem.
- Poleno Z, Vacek S. 2007: Pěstování lesů I. Ekologické základy pěstování lesů. Lesnická práce, Kostelec nad Černými lesy 2007.
- Poleno Z, Vacek S. 2007: Pěstování lesů II. Teoretická východiska pěstování lesů. Zdeněk Poleno, Stanislav Vacek a kol., Kostelec nad Černými lesy 2007.
- Poleno Z, Vacek S. 2007: Pěstování lesů III. Praktické postupy pěstování lesů. Zdeněk Poleno, Stanislav Vacek a kol., Kostelec nad Černými lesy 2007.
- Simon J. 2008: Výkladový slovník hospodářské úpravy lesů. MENDELOVA ZEMĚDĚLSKÁ A LESNICKÁ UNIVERZITA, Brno.
- Sloup M. 2008. Šetření vlivu zvěře na lesní ekosystém Krušných hor – I. Lesnická práce. 2008, vol. 87, no. 1/08.
- Sloup M. 2008. Šetření vlivu zvěře na lesní ekosystém Krušných hor – III. Lesnická práce. 2008, vol. 87, no. 3/08.
- Šálek L. 2014: Hospodářská úprava lesa I. Cvičení – tvorba lesního hospodářského plánu. Česká zemědělská univerzita v Praze, Praha.
- Zákon č. 114/1992 Sb., ze dne 19. února 1992, o ochraně přírody a krajiny.
- Zákon č. 289/1995 Sb., ze dne 3. listopadu 1995 o lesích a o změně a doplnění některých zákonů.

Internetové zdroje

Historie obce Horní Blatná – příloha k PR MPZ. 2018[cit. 2018-02-16]. Dostupné z WWW:< http://www.souispamatek.com/okres_nejdek/foto/horniblatna/horniblatna_historie.htm>.